

Galaktikus szupernóva

Szeles, kellemetlen decemberi este volt, a felhők egymást kergették, együtt rohantak velük a felhőlyukak: változékony, formátlan ablakok a Világegyetemre. Távcsővel észlelni ilyenkor lehetetlen, mire beállítok valamit, máris ott terem egy felhőördög, és bizonyos, hogy a következő fél órában ott is marad. Ugye ismerős helyzet? Ilyenkor mit lehet tenni? Legfeljebb a szélárnyékban, a ház mellől leskelődni az égre egy binokulárral. Ha kinn állok a szélben, még egyenesen megállni is nehéz itt, a dombtetőn, hát még a látómezőben tartani a célpontot.

Pedig jól indult az este, jó volt az átlátszóság, messzire el lehetett látni: Várpalotáig, Veszprémig, a Kab-hegyig, ami már nincs a szomszédban. Látni lehetett, hogy nem ez lesz az évezred derültje, a csillagok erősen hunyorogtak, csak a Vénusz és a Jupiter fénye maradt nyugodt, ha éppen megmutatták magukat. Végül tényleg nem ez lett az évezred derültje, hiába a jó vízszintes átlátszóság, ha felfelé nézve csak a felhők hasát látni, a felhőlyukakban vitustáncot járnak a csillagok, a légköri nyugodtság csapnivaló, minősíthetetlen, felháborító...

Délnyugat felé még úgy-ahogy ki lehetett látni, bár a horizont fölött ott is gyanús fellegek úszkáltak, ami semmi jót nem ígért. Bementem a házba, matattam, rakosgattam ezt-azt, mindig van mit csinálni, néha kikinéztem az égre, de a helyzet nem változott sokat. Az egyik kinézéskor aztán nagyot néztem: mi az a fényes csillag ott a Jupiter alatt egy arasznyira? A Vénusz nem lehet az, nagyjából most nyugodhat. Meg aztán mit is keresne ott? Milyen fényes és hogy szcintillál! A mindenféle felhőket, felhőlyukakat figyelembe véve lehet akár -5 magnitúdós is. És nem mozog! Gyorsan kihoztam a 20×80 -as binokulárt, rá az elpusztíthatatlan NDK fa fotóállványra, és megcéloztam a titokzatos vendégcsillagot. Milyen fényes! Nagyjából pontszerű, elmozdulást nem

mutat. Már persze abban a rövid másfél percben, amíg el nem nyelte fényét a vastag felhő. Mi volt ez? Ki tudja? Hátha!

Azóta nem jött hír a -5 magnitúdós szupernóváról, minden bizonnyal ismét egy távoli, a leszállófényeit már jó időben bekapcsoló repülőgép jött szembe velem, mint már annyiszor. Az eget figyelő amatőrtársaim bizonyára láttak már ilyen titokzatos csillagszerű látogatót (nem is egyet).

Banális ez a történet a szupernóvának nézett repülőgéppel, de ki tudja, hátha? Hátha ránk mosolyog a szerencse, és végre ismét a saját csillagvárosunkban figyelhetünk meg egy szupernóvát, amire 1604 óta nem volt példa. Lehet, hogy nem kellett volna feltalálni a távcövet? Nagyon gyanúsan közel esik egymáshoz időben a Kepler-féle szupernóva robbanása és a Kepler-féle távcső feltalálása...

Milyen fényes lesz a legújabb kori szupernóva? Fog majd árnyékot vetni? Látszik majd nappal is? Melyik csillagképben ragyog fel a szuper-vendégcsillag? Te jó ég! Ha valóban ránk mosolyog a szerencse, honnan veszünk hozzá összehasonlító csillagokat? Egy -5 -ös, -6 -os szupernóvát mihez hasonlítsunk? A Vénuszhoz? A Holdhoz? Karácsonyfa gömbmódszerrel?

Ne tessék nevetni, súlyos kérdések ezek, mint ahogy az is súlyos kérdés, hogy hol késik az éji homályban az újabb galaktikus szupernóva, hiszen elvileg 50 évente kellene robbannia egynek Galaxisunkban – feltéve, ha nem takarja el az intersztelláris anyag, amire jó esély van. Ha ránk köszönt az áhított robbanás, bizonyára nagy lesz a felfordulás a csillagász szakmában és a nagyközönség köreiben is. Végre történik valami! Bármikor feltűnhet egünkön a régen várt vendégcsillag, ki tudja, talán éppen akkor, amikor ez a lapszám megérkezik a kedves Olvasó postaládájába.

Mizser Attila